

Epidemiologija

- Mjere suzbijanja zaraznih bolesti-

Prof. dr D. Laušević

Osnovni pojmovi i definicije

A. Mjere prema bolesniku

B. Mjere prema okolini

A. Mjere prema bolesniku

- # dijagnoza bolesti***
- # prijavljivanje bolesti / kliconoštva / smrti***
- # prevoz bolesnika***
- # izolacija i liječenje bolesnika***
- # kontrola kliconoša i zdravstveno vaspitanje***

Mjere prema bolesniku

- # Dijagnoza bolesti***
  - *klinička slika,*
  - *anamneza (značaj epidemiološkog dijela anamneze)*
  - *mikrobiološke i biohemijske analize, radiološke i dr. pretrage*
  - *obdukcija*

Mjere prema bolesniku

‡ *Prijavljivanje bolesti / kliconoštva / smrti*

- *prijavljivanje sindroma (diarealni, akutni respiratorni...)*
- *prijavljivanje sumnje na bolesti koje podliježu zdravstvenom nadzoru ili karantinskim mjerama,*
- *prijava epidemija infektivnih bolesti*
- *prijavljivanje nosilaca uzročnika (kliconoša)*
- *prijavljivanje umrlih od infektivnih bolesti*

Mjere prema bolesniku

‡ *Prevoz oboljelih*

- *oboljeli od pojedinih bolesti ne smiju da koriste sredstva javnog prevoza*
- *oboljeli od pojedinih bolesti smiju se prevoziti isključivo sanitetskim vozilom*
- *oboljeli od pojedinih bolesti (karantinske bolesti, npr. ebola ili bolesti nepoznatog uzroka i/ili načina prenošenja) prevoze se sanitetskim vozilom/avionom pod posebnim uslovima (transport u uslovima striktno/otpune izolacije)*

Mjere prema bolesniku

 # Izolacija i liječenje bolesnika

- *mjere kontrole infekcije u zdravstvenim ustanovama*
- *izolacija u odnosu na način prenošenja uzročnika (kontaktna, kapljična, respiratorna, reverzna...)*
- *striktna izolacija*
  - *posebne prostorije,*
  - *sobe sa negativnim pritiskom,*
  - *poseban pribor za jelo,*
  - *posebna oprema za pregled, dijagnostiku i liječenje,*
  - *pravilan način upotrebe lične zaštitne opreme prilikom ulaska i izlaska iz takvih prostora i dr.*
- *odgovarajući tretman (liječenje i njega)*

Mjere prema bolesniku

 # Kontrola kliconoša i zdravstveno vaspitanje

- *nakon oporavka liječene osobe testiranje u cilju provjere da li lice i dalje izlučuje uzročnike bolesti*
- *liječenje nosilaca mikroorganizma (kliconoše/virionoše),*
- *udaljavanje sa posla do obeskličenja,*
- *prekvalifikacija ukoliko se ne može obeskličiti,*
- *edukacija kliconoše o načinu ponašanja i održavanju lične i opšte higijene*

B. Mjere prema okolini

- ‡ *epidemiološko ispitivanje*
- ‡ *zdravstveni nadzor*
- ‡ *karantin*
- ‡ *zaštita stanovništva imuno-, sero- i hemioprofilaksom*
- ‡ *DDD (dezinfekcija, dezinsekcija, deratizacija)*
- ‡ *sanitarno-higijenske mjere*
- ‡ *zdravstveno vaspitanje*
- ‡ *informisanje zdravstvenih radnika i stanovništva*
- ‡ *ostale mjere*

Mjere prema okolini

- ‡ ***Epidemiološko ispitivanje***
  - *ispitivanje rezervoara, izvora infekcije i načina transmisije (puteva prenošenja uzročnika)*
  - *pretraživanje domaćinstava u žarištu – potraga za oboljelim i izloženim – aktivno traženje kontakata*

Mjere prema okolini

 # Zdravstveni nadzor

- rješenje izdaje zdravstveno-sanitarna inspekcija
- osobe iz kontakta u vremenu maksimalne inkubacije
- bez ograničenja kretanja
- prate sopstveno zdravstveno stanje i javljaju se nadležnoj epidemiološkoj službi ili izabranom doktoru
- nekada testiranje nakon isteka zdravstvenog nadzora

Mjere prema okolini

 # Karantin

- rješenje izdaje zdravstveno-sanitarna inspekcija
- osobe iz kontakta u vremenu maksimalne inkubacije
- primjenjuje se kod opasnih (karantinskih) bolesti
- ograničeno kretanje: a) kućni i b) institucionalni karantin
- praćenje zdravstvenog stanja (sami ili od strane zdravstvenih radnika) i informisanje nadležne epidemiološke službe
- testiranje na kraju isteka perioda karantina (nekada uslov za otpust iz karantina)

Mjere prema okolini

*Zaštita stanovništva imuno-, sero- i hemioprofilaksom*

- *imunizacija / vakcinacija osjetljivih lica*
- *seroprofilaksa (primjena imunoglobulina)*
- *hemioprofilaksa (primjena antimikrobnih lijekova u svrhu profilakse)*

Mjere prema okolini

*DDD*

- *dezinfekcija (preventivna, u toku i završna)*
- *dezinsekcija (namjenja za uništavanje vektora npr. u slučaju pojave bolesti poput malarije, kuge, pjegavca...)*
- *deratizacija (namjenjena za uništavanje glodara npr. u slučaju pojave kuge...)*

Mjere prema okolini

 # Sanitarno-higijenske mjere

- *lična i opšta higijena,*
- *higijena u toku procesa prerade i pripremanja hrane,*
- *snabdijevanje higijenski ispravnom vodom za piće,*
- *higijensko uklanjanje otpadnih voda i čvrstog otpadnih materija)*
- *ventilacija prostorija i dr.*

Mjere prema okolini

 # Zdravstveno vaspitanje

- *edukacija stanovništva u zaraženom i ugroženom području o karakteristikama bolesti, načinima prenošenja uzročnika bolesti i načinima sprječavanja (prevencije) infekcije*
- *edukacija članova porodice oboljelog, rekoalescentnog ili hroničnog kliconoše / vironoše o načinima sprječavanja (prevencije) infekcije*

Mjere prema okolini

 # Informisanje zdravstvenih radnika i stanovništva

- *blagovremeno i redovno informisanje zdravstvenih radnika (nedeljni i mjesečni epidemiološki bilteni, a, po potrebi, i dnevno izvještavanje –npr. tokom trajanja epidemija)*
- *u cilju informisanja stanovništva o načinima prenošenja i sprječavanja širenja infekcije (protivepidemijskim mjerama) sprovodi se diseminacija informacija putem elektronskih i štampanih medija, organizovanje video pres konferencija (npr. u slučaju pojave epidemija)*

Mjere prema okolini

 # Ostale mjere

- *zabrana/ograničavanje kretanja ljudi (unutar zemlje ili u druge države),*
- *zabrana/ograničavanje prometa robe i proizvoda,*
- *uništavanje određenih životnih namirnica (hrane),*
- *zabrana/ograničavanje održavanja javnih okupljanja,*
- *zatvaranje škola i dr.*